

Koronasituasjonen i barnehagene vinteren 2021

Fraværet blant barn og ansatte er høyt, og mange barnehager har vært stengt eller redusert åpningstiden. Det er store regionale forskjeller, og særlig barnehager i Oslo og Viken har vært berørt av koronasituasjonen.

STATISTIKK | SIST ENDRET: 27.04.2021

Hovedfunn:

- 17 prosent av barnehagene har måttet stenge, helt eller delvis, på grunn av smitteutbrudd vinteren 2021. I Oslo er andelen 46 prosent.
- 8 prosent av barna fikk være i barnehagen selv om den var stengt.
- I en tilfeldig valgt uke (uke 7), var 50 000 barn borte fra barnehagen minst én dag, det utgjør 19 prosent av barna. Halvparten av fraværet var sykdomsrelatert.
- I samme uke hadde 85 prosent av barnehagene minst en ansatt med 1 dags fravær eller mer.
- 1 av 3 barnehager har hatt redusert åpningstid. I snitt reduserte disse åpningstiden ned til 8,0 timer, fra normalt 9,6 timer.
- Nesten alle barnehager har hatt økte kostnader som følge av koronasituasjonen. 30 prosent har fått ekstra midler fra kommunene for å dekke disse i 2021 (før 4. mars).
- I nesten alle barnehagene har de pedagogiske lederne gjennomført planleggingstid som normalt.

17 prosent av barnehagene har vært stengt helt eller delvis

Totalt har 935 barnehager vært stengt vinteren 2021 (mellom 4. januar og 1. mars). Det utgjør 17 prosent av barnehagene. 302 barnehager var delvis stengt, mens 633 var helt stengt. Blant barnehagene som har vært helt stengt er det også noen som i tillegg har vært delvis stengt.

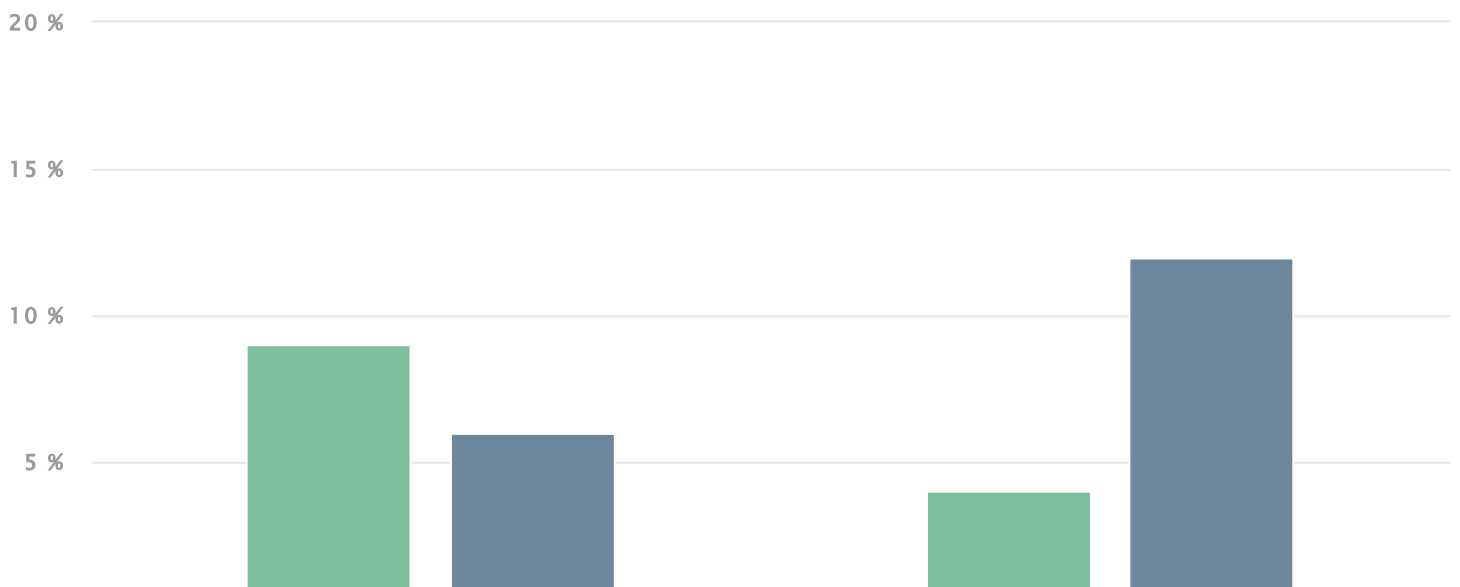

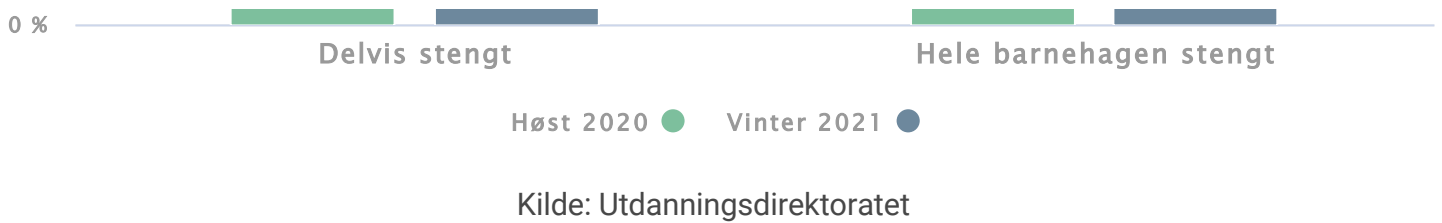
Nærmere 1000 barnehager var stengt én eller flere dager i vinter.

Sammenlignet med høsten 2020 har betydelig flere barnehager vært stengt rett etter nyttår. Det gjelder selv om man høsten 2020 spurte for en lenger periode (19 uker) enn for vinteren 2021 (8 uker). Det skyldes nok i hovedsak smittetrykket i denne perioden, men kan også komme av en økt aksept for å stenge barnehagen som virkemiddel ved smitteutbrudd av de muterte virusvariantene. I forbindelse med utbruddet i Nordre Follo ble det presisert at kommunene kunne stenge barnehager og skoler for å forberede til rødt nivå ([Regjeringen.no](https://www.regjeringen.no)). I smittevernveilederen for barnehager ble det fra og med april presisert at det for enkelte barnehager kan være nødvendig å stenge 1-2 dager i forbindelse med heving av tiltaksnivå på kort varsel ([Veileder om smittevern for barnehager](#)).

Diagram | Tabell | Last ned

Andel barnehager som har vært helt eller delvis stengt vinteren 2021 og høsten 2020

Ekstra innsamling om konsekvenser av smitteverntiltakene vinteren 2021

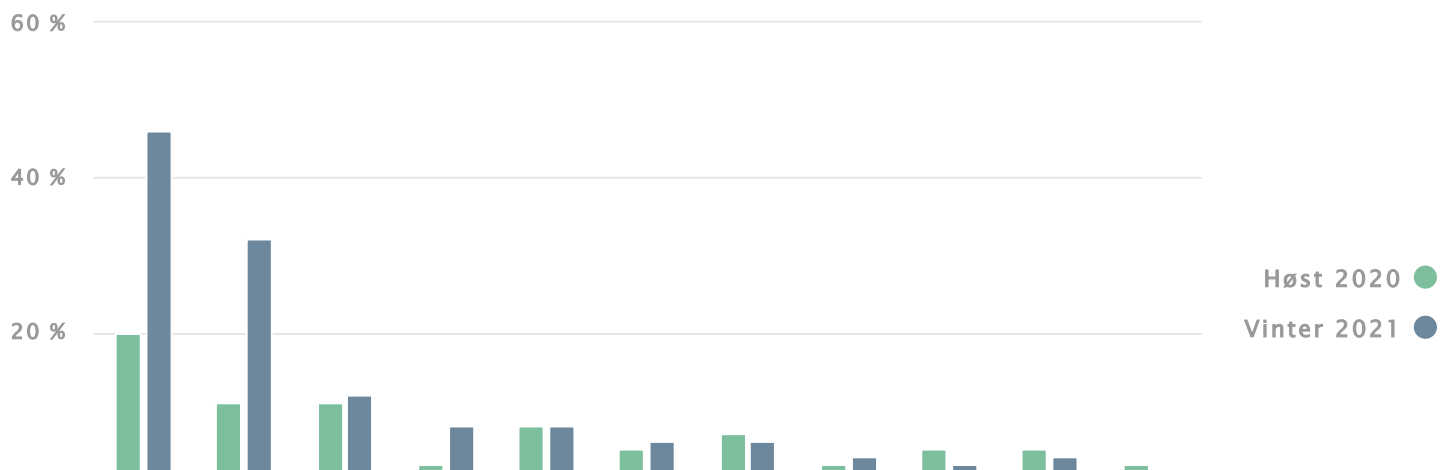
I mars 2021 ble det gjennomført en ekstra datainnsamling om koronasituasjonen i barnehagene. Innsamlingen dekker i hovedsak perioden 4. januar til 1. mars, og det er denne perioden vi viser til når vi skriver vinteren 2021/ perioden, eller der annet ikke er spesifisert.

For enkelte spørsmål har vi spurt for uke 7 for å få et spesifikt tall for en tilfeldig valgt uke i perioden. Tilsvarende metode ble brukt for den ekstra innsamlingen våren 2020.

Det er store regionale forskjeller i andelen barnehager som har vært stengt på grunn av korona eller smitteverntiltak. I Oslo har nesten halvparten av barnehagene (46 prosent) vært helt eller delvis stengt, i Viken er andelen 32 prosent. I Møre og Romsdal har nesten ingen barnehager vært stengt.

Diagram | Tabell | Last ned

Andel barnehager som har vært helt eller delvis stengt fordelt på fylke

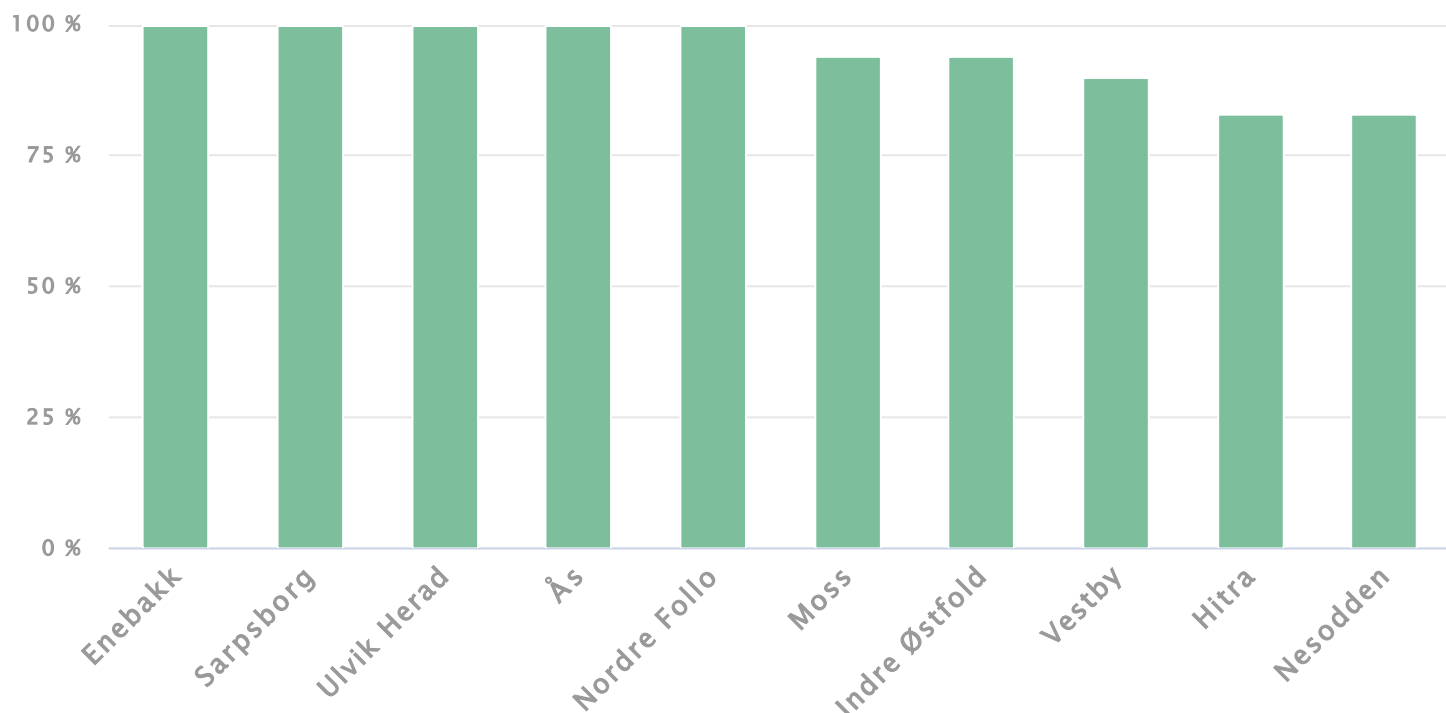

Kilde: Utdanningsdirektoratet

I fem kommuner har samtlige barnehager vært helt stengt minst en gang i perioden. Det gjelder i hovedsak kommuner som vinteren 2021 hadde større utbrudd av det muterte viruset.

Diagram | Tabell | Last ned

Kommuner med høy andel helt stengte barnehager vinteren 2021

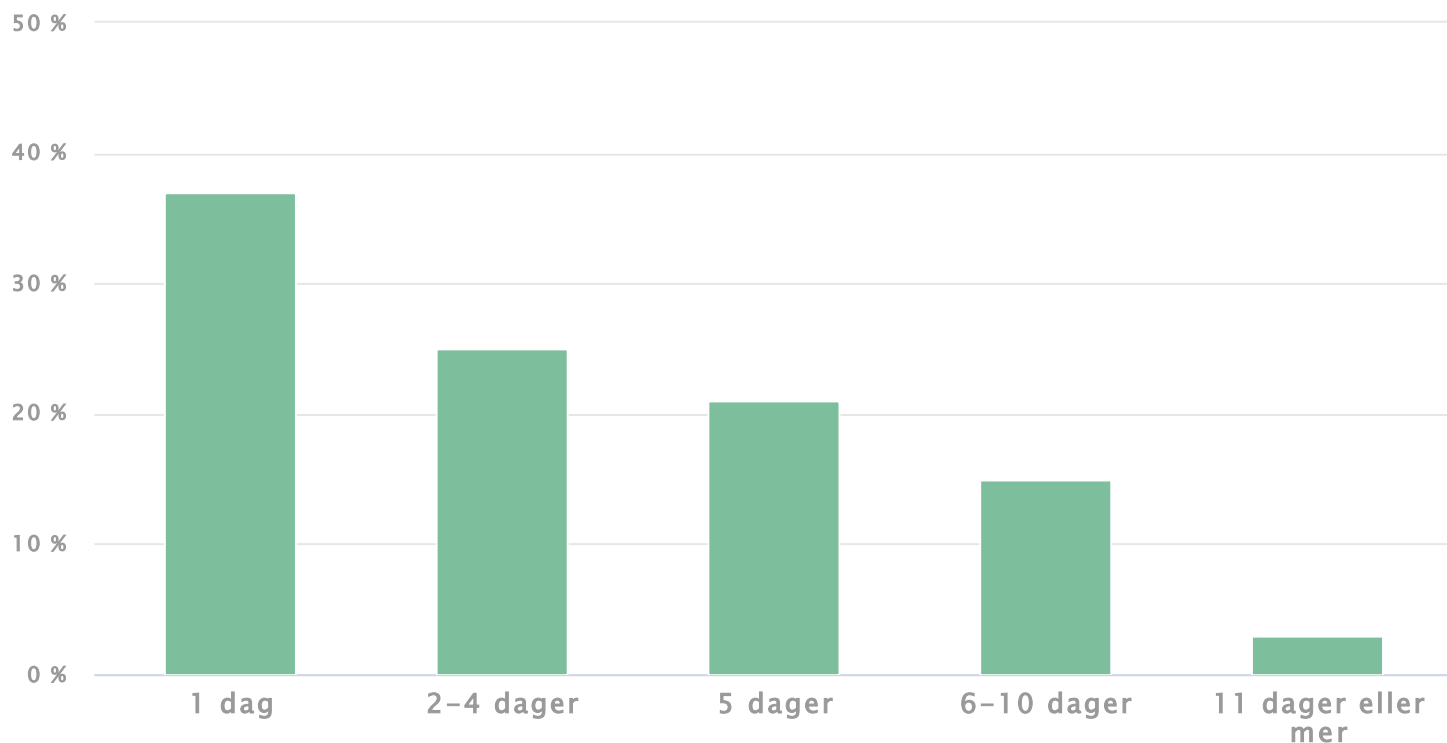
Kilde: Utdanningsdirektoratet

Barnehagene som har vært stengt var i gjennomsnitt stengt tre dager

Av de barnehagene som har vært stengt, er det vanlig at de har vært stengt 1 dag. 70 prosent av barnehagene har likevel vært stengt 2 dager eller mer. I gjennomsnitt har barnehagene som har vært stengt, vært stengt 3 dager totalt i perioden. 10 barnehager har vært stengt i 20 dager i løpet av perioden.

Diagram | Tabell | Last ned

Antall dager barnehagene har vært helt eller delvis stengt vinteren 2021

Kilde: Utdanningsdirektoratet

8 prosent av barna fikk tilbud i stengte barnehager

Selv om barnehagene har vært stengt, har de hatt et ansvar for å ha et tilbud til barn av foreldre som er ansatt i samfunnskritiske jobber, og barn med særlige behov.

Totalt har 4 500 barn som går i barnehager som har måttet stenge, fått et tilbud i barnehagen mens den var stengt. Det utgjør 8 prosent av barna med plass i disse barnehagene. De fleste av disse er barn av foreldre i yrker med samfunnskritisk funksjon.

De stengte barnehagene har i overkant av 2 600 barn med vedtak om spesialpedagogisk hjelp eller nedsatt funksjonsevne. Av disse barna hadde omtrent 16 prosent et tilbud i barnehagen da den var stengt. Det er på samme nivå som under nedstengingen våren 2020. Da hadde også 16 prosent av barn med vedtak om spesialpedagogisk hjelp eller nedsatt funksjonsevne et tilbud i barnehagen.

Barn som fikk et tilbud i stengte barnehager vinteren 2021

Årsak	Antall barn
Barn av foreldre som er ansatt i kritiske samfunnsfunksjoner	3 869
Barn med nedsatt funksjonsevne/vedtak om spesialpedagogisk hjelp	428
Andre utsatte/ sårbare barn	227
Totalt	4 524

Kilde: Utdanningsdirektoratet

Andelen barn som fikk et tilbud i barnehagen da den var stengt var omtrent like høy våren 2020 og vinteren 2021. Våren 2020 var barnehagene stengt over en lengre periode, mens vinteren 2021 har barnehagene som regel vært stengt i noen dager.

De fleste barnehagene som har vært stengt har kun vært stengt i noen få dager. Det kan være én grunn til at ikke flere barn med særskilte behov eller andre utsatte barn har fått være i barnehagen disse dagene.

Flere barnehager har redusert åpningstiden i vinter sammenlignet med høsten 2020

Totalt har 39 prosent av barnehagene redusert åpningstiden i hele eller deler av barnehagen, en økning fra 33 prosent høsten 2020. 33 prosent har redusert åpningstid i hele barnehagen mens 6 prosent hatt redusert åpningstid for deler av barnehagen, for eksempel for enkelte kohorter eller avdelinger.

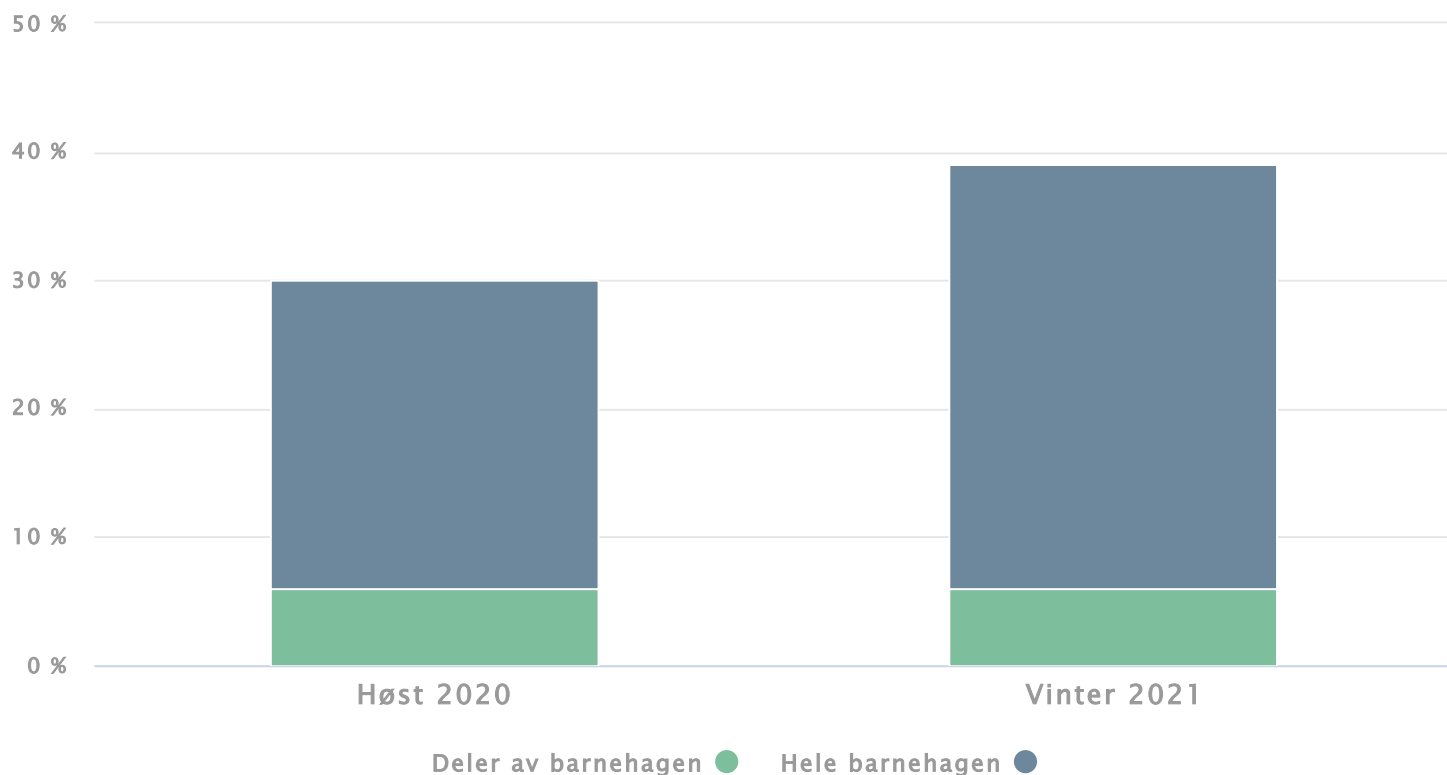
4 av 10 barnehager reduserte åpningstiden.

De barnehagene som har redusert åpningstid har i gjennomsnitt redusert den fra 9,6 timer per dag til 8,0 timer per dag. Det er kortere åpningstid enn høsten 2020 da den reduserte åpningstiden i snitt var 8,4 timer.

Barnehageeier kan redusere åpningstider eller antall barn som er til stede samtidig dersom det er nødvendig for å oppfylle kravene til smittevernfaglig forsvarlig drift (covid-19-forskriften § 12b (lovdata.no)). Redusert åpningstid brukes ofte for å ha nok bemanning i hele åpningstiden når man skal ha mindre kohorter som følge av rødt nivå.

Diagram | Tabell | Last ned

Andel barnehager med redusert åpningstid

Kilde: Utdanningsdirektoratet

På samme måte som for stengte barnehager, er det særlig Oslo, Viken og Vestland som har redusert åpningstidene vinteren 2021. I Oslo har 90 prosent av barnehagene redusert åpningstiden i perioden.

Barnehagene i Oslo og Viken har også redusert åpningstiden mer enn i de andre fylkene. Oslo og Vestland har i snitt hatt åpent i 7,7 timer, mens Viken har hatt åpent i gjennomsnitt 8,0 timer.

På nasjonalt nivå er den reduserte åpningstiden i gjennomsnitt lik i private og kommunale barnehager, men i Oslo, som har hatt kortest åpningstid, er åpningstiden litt kortere i private barnehager (7,5) enn i kommunale barnehager (7,9). 63 prosent av de private barnehagene i Oslo har åpningstid 7 timer og 45 minutter eller kortere, mens tilsvarende andel for kommunale er 33 prosent.

50 000 barn var borte 1 dag eller mer i uke 7

Nesten 50 000 barn var borte fra barnehagen minst en dag i uke 7, det utgjør 19 prosent av barna med barnehageplass. Litt over halvparten av fraværet skyldes koronasymptomer eller annen sykdom. I tillegg var litt over 2 100 barn borte på grunn av karantene. Under 10 prosent av barna har ukjent fraværsårsak. Det tyder på at barnehagene alt i alt har god oversikt over barnas fravær.

Barn med plass i barnehagen som har vært borte 1 dag eller mer i uke 7

Årsak	Antall barn
Syk/symptomer korona	13 293
Syk (annet)	12 343
Karantene	2 143
Andre årsaker	16 639
Vet ikke/ Ukjent / Ikke gitt beskjed om fravær	5 148
Sum	49 566
Sum barn per 15.12.2020*	267 362
*18 barnehager mangler tall for barn per 15.12 2020	

Kilde: Utdanningsdirektoratet

Fraværet blant barn er nesten like høyt som rett etter gjenåpningen i mai 2020, da 54 000 barn var borte fra barnehagen. Forskjellen er at i 2020 skyldtes en stor del av fraværet blant barna i hovedsak at foreldrene var hjemme. I denne perioden var under 10 prosent knyttet til sykdom (luftveisplager eller annen sykdom). I uke 7 2021 er halvparten av fraværet knyttet til sykdom og karantene.

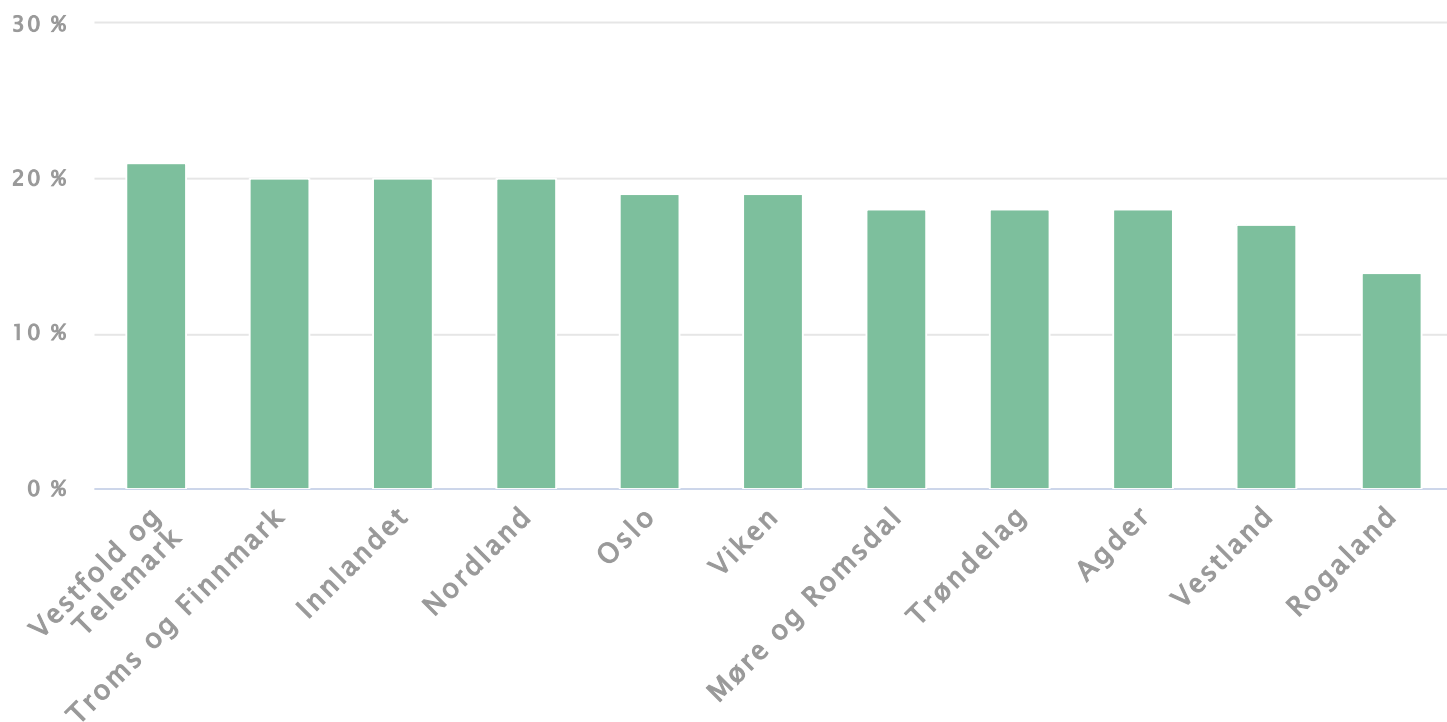

Ett av fem barnehagebarn hadde minst én fraværsdag i uke 7.

På fylkesnivå ser fraværet blant barn ser ut til å være ganske likt over hele landet. Oslo og Viken ligger på nivå med landsgjennomsnittet, mens Rogaland ligger lavest med 14 prosent.

Diagram | Tabell | Last ned

Andel barn med minst én fraværsdag i uke 7 fordelt på fylker

Kilde: Utdanningsdirektoratet

Høyt fravær blant de ansatte i uke 7

Koranapandemien og smittevernreglene fører til at det er lavere terskel for at ansatte med symptomer eller som har barn med symptomer skal være borte fra jobb. Det har trolig ført til høyere fravær blant ansatte i barnehagene. 85 prosent av barnehagene hadde minst én ansatt med fravær en dag eller mer i uke 7. De fleste av de ansatte som har vært borte, har vært borte på grunn av annen sykdom enn koronasymptomer. Nærmere 8000 ansatte hadde minst en fraværsdag i uke 7, trolig er tallet høyere (se faktaboks).

Antall ansatte* borte minst 1 dag i uke 7, fordelt på fraværsårsaker

Årsak	Antall ansatte
Syk/symptomer korona	2 086
Syk (annet)	3 191
Karantene	493
Andre årsaker	1 991
Vet ikke/ Ukjent / Ikke gitt beskjed om fravær	66
Sum	7 827

*Maks en ansatt per fraværsårsak per barnehage (se faktaboks)

Kilde: Utdanningsdirektoratet

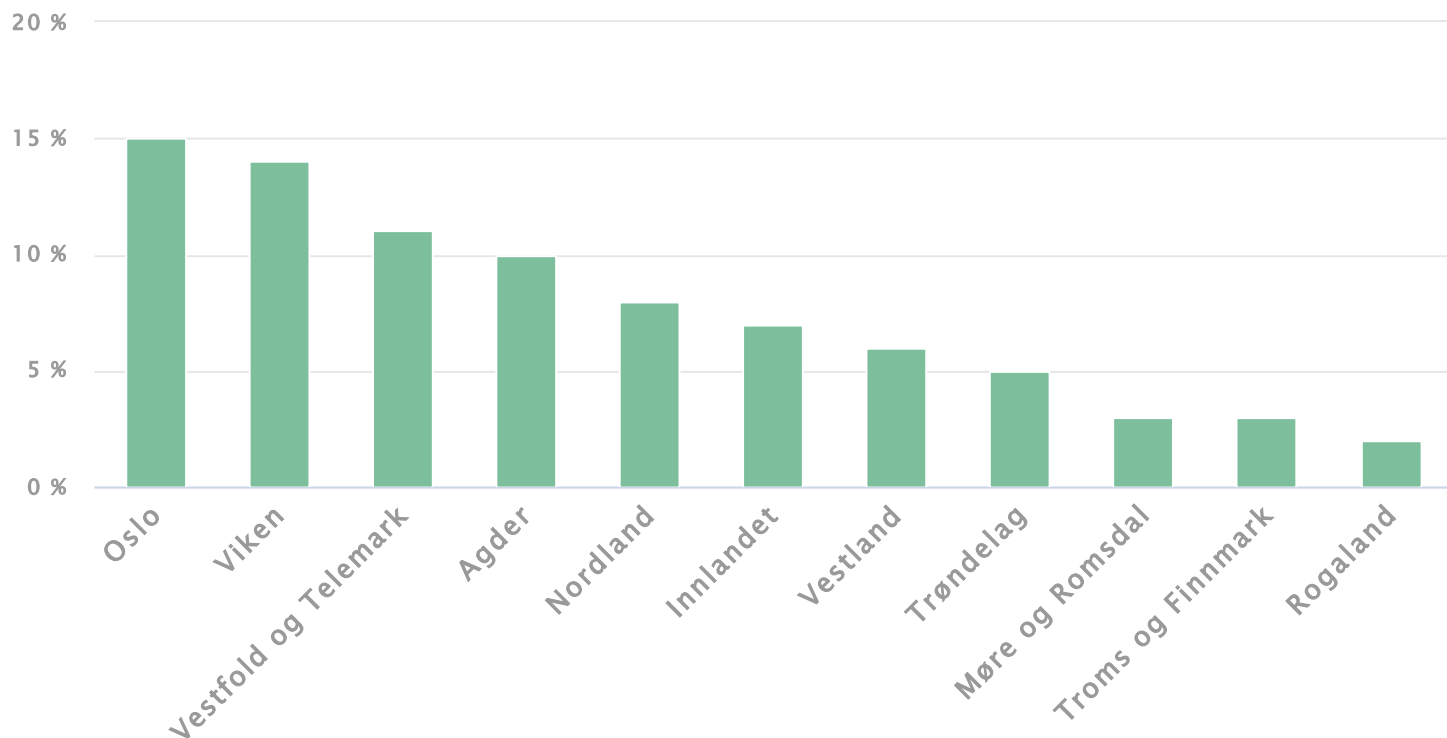
Om fravær blant ansatte i uke 7

Spørsmålet som ble stilt var: «Antall ansatte (personer) med fravær en dag eller mer i uke 7». På grunn noe usikkerhet om antall ansatte er oppgitt i dagsverk eller personer tar vi utgangspunkt i antall og andel barnehager der det er fravær, for hver fraværsårsak. Vi teller dermed maks en ansatt med fravær per fraværsårsak per barnehage. Det tilsier at fraværet målt i antall ansatte trolig ligger høyere enn tallene som presenteres.

15 prosent av barnehagene i Oslo hadde ansatte i karantene

Andel barnehager med fravær blant ansatte i uke 7 er relativt lik for alle fylker. Agder ligger lavest med 81 prosent og Møre og Romsdal ligger høyest med 91 prosent. Den største forskjellen mellom fylker finner vi i andelen barnehager med ansatte i karantene i uke 7. Her er andelen 15 prosent i Oslo og 2 prosent i Rogaland.

Andel barnehager med fravær på grunn av karantene i uke 7

Kilde: Utdanningsdirektoratet

Også store geografiske forskjell i antall dager med redusert bemanning

I snitt har barnehagene hatt 5,5 dager med redusert bemanning som følge av koronarelatert fravær i løpet av de 8 ukene mellom 4. januar og 1. mars. Det tilsvarer 14 prosent av dagene i perioden. Tar man høyde for at barnehagen også har vært stengt en del av disse dagene er andelen høyere. Også her ligger Viken og Oslo på topp, med henholdsvis 7,1 og 6,1 dager.

Diagram | Tabell | Last ned

Gjennomsnittlig antall dager med lavere bemanning vinteren 2021 fordelt på fylke

Kilde: Utdanningsdirektoratet

I gjennomsnitt hadde barnehagen 12,6 dagsverk med vikar i perioden

Som en følge av det høye fraværet er det også rapportert om en relativt høy vikarbruk vinteren 2021. Totalt ble det rapportert om 67 383 dagsverk til vikarer i perioden 4. januar til 1. mars. Det tilsvarer 12,6 dager med vikar per barnehage i løpet av 8-ukersperioden. De fleste vikarene er for pedagogisk leder og annen grunnbemanning.

Gjennomsnittlig antall dagsverk til vikar per barnehage, totalt i perioden 4. januar til 1. mars etter stillingstype

Stillingstype	Dagsverk
Styrer	0,1
Pedagogisk leder	3,4
Annen grunnbemanning	8,5
Rengjøring	0,2
Annet	0,3
Totalt	12,6

Kilde: Utdanningsdirektoratet

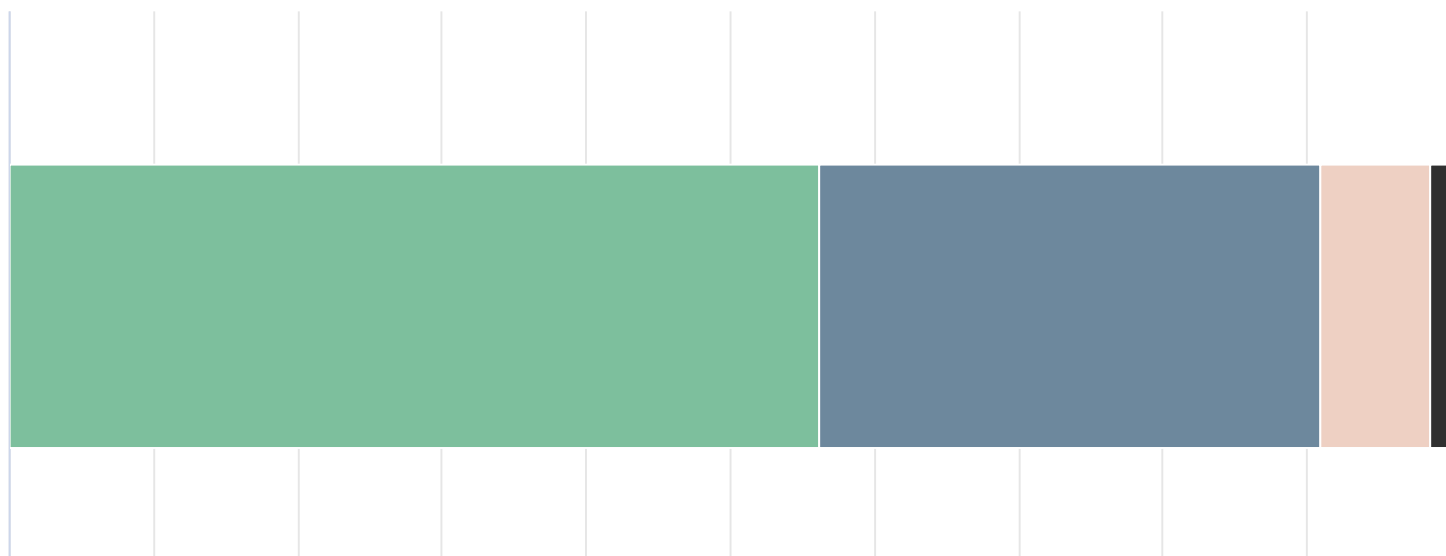
Nesten alle har gjennomført planleggingstid vinteren 2021

56 prosent av barnehagene oppgir at de har hatt anledning til å gjennomføre planleggingstid som normalt i perioden 4. januar til 1. mars. 35 prosent oppgir at de delvis har gjennomført den avtalte planleggingstiden.

Den oppgitte planleggingstiden i barnehager er regulert i arbeidsavtalen til den enkelte ansatte. Omfanget kan derfor variere mellom barnehager og innad i en barnehage. Kun 77 barnehager oppgir at de ikke har fast planleggingstid eller at det ikke er relevant i deres barnehage. Flertallet av disse er private barnehager.

Diagram | Tabell | Last ned

Har barnehagen hatt anledning til å gjennomføre planleggingstid som normalt?

Kilde: Utdanningsdirektoratet

Nesten 8 prosent av barnehagene oppgir at de ikke har hatt anledning til å gjennomføre planleggingstid som normalt vinteren 2021. Disse barnehagene peker på ulike forhold knyttet til redusert bemanning og forsvarlig drift. En del barnehager oppgir at de har hatt utfordringer med å skaffe vikarer ved sykdom hos ansatte, og at det da har vært behov for at de ansatte prioriterer samvær med barna. Barnehagene oppgir også at det er vanskelig å ta ut planleggingstid når barnehagene er på rødt nivå fordi de opererer med små kohorter som helst ikke skal blandes.

Det er likevel flere barnehager som oppgir at de har gitt de ansatte anledning til å ta igjen plantiden på kvelden mot overtid. Andre oppgir også at de har tatt igjen plantiden når ansatte har vært i karantene og når barnehagen har vært stengt på grunn av smitte. Noen barnehager oppgir også at de har lagt en plan for å ta igjen tapt planleggingstid på et senere tidspunkt.

Barn med vedtak har i hovedsak fått tilbud som normalt

Over 13 500 barn har vedtak om spesialpedagogisk hjelp, nedsatt funksjonsevne eller tegnspråkopplæring i barnehagen. I barnehagene som har barn med vedtak, har de fleste helt eller delvis fått et tilbud som er i henhold til vedtaket. 77 prosent av barnehagene svarer at barn med vedtak om spesialpedagogisk hjelp har fått et tilbud helt i henhold til vedtak, mens 21 prosent av barnehagene svarer at barna kun delvis har fått et tilbud. 3 prosent av barnehagene svarer at barna ikke har fått et tilbud.

Nesten alle barnehager har hatt økte kostnader

61 prosent av barnehagene oppgir at de har hatt økte kostnader til renhold, og andelen er størst i de private barnehagene. Totalt 71 prosent oppgir at de har hatt økte utgifter til vikarer, og andelen er litt høyere i kommunale barnehager enn private. Få har hatt ekstra utgifter til lokaler.

Andel barnehager som oppgir at de har hatt økte kostnader til ulike utgiftstyper

	Rengjøring	Utstyr	Lokale	Vikarer
Kommunal	54 %	66 %	4 %	73 %
Privat	67 %	71 %	6 %	69 %
Totalt	61 %	69 %	5 %	71 %

Kilde: Utdanningsdirektoratet

30 prosent av barnehagene har fått ekstra økonomiske midler fra kommunen i 2021

30 prosent av barnehagene oppga at de har fått ekstra økonomiske midler fra kommunen i 2021. 8 prosent fikk tilsvarende ekstra midler i 2020. Med økonomiske midler mener vi her støtte til ekstra utgifter i forbindelse med koronasituasjonen. Det inkluderer ikke tilbakebetaling av tapt foreldrebetaling fra kommunen. 11 prosent av barnehagene oppgir at de ikke vet om de har mottatt ekstra økonomiske midler.

Andel barnehager som har fått ekstra økonomiske midler fra kommunen

	Totalt	Kommunal	Privat
2020	8 %	12 %	3 %
2021	30 %	34 %	26 %

Kilde: Utdanningsdirektoratet

*Tall for private barnehager i 2021 er oppdatert 03.05.2021

Om koronasituasjonen i Norge vinteren 2021

Etter en økning i antall smittetilfeller etter jul, var antall smittetilfeller begynt å gå noe ned igjen, frem til det igjen økte noe ved utgangen av februar. Økningen i smittetilfeller i perioden 1. januar til 1. mars kan i stor grad tilskrives flere utbrudd knyttet til den sør-afrikanske og britiske virusvarianten. Dette gjaldt særlig kommuner i Nordre Follo, Fredrikstad og nærliggende kommuner i Viken, Oslo og Ulvik i Vestland.

Mange av kommunene på Østlandet, spesielt Oslo og Viken har hatt rødt nivå i barnehagene store deler av vinteren. Det innebærer blant annet at man skal ha mindre kohorter som for mange barnehager medfører redusert åpningstid.

Utbrudd med nye virusvarianter har i stor grad blitt kontrollert med forsterket TISK, som innebærer mer utstrakt testing, karantenesetting og isolering.

I uke 7 ble det registrert 1 973 smittetilfeller i Norge, et antall som økte ytterligere frem mot og etter vinterferien i uke 8 og 9.

Kilde: fhi.no og udir.no

Ekstra innsamling om nedstenging og smitteverntiltak vinteren 2021

For å få bedre innsikt i hvilke konsekvenser smitteverntiltakene hadde for tilbudet i barnehager ble det i mars 2021 gjennomført en ekstra datainnsamling. De åpne barnehagene skulle ikke delta i innsamlingen, og er derfor ikke inkludert i utvalget. 5 366 barnehager besvarte innsamlingen, noe som utgjør 97 prosent av barnehagene sett opp mot antall barnehager per 15.12.2020. Selv om det kan være endringer fra 15. desember til 26. mars, indikerer dette en tilnærmet fulltelling.

	Ordinære	Familie	Totalt
Antall svar per 26.03.2021	4 968	398	5 366
Per 15.12.2020	5 088	422	5 510
Svarprosent	98 %	94 %	97 %

Kilde: Utdanningsdirektoratet